

міжнародного рівня, значно розширює кругозір, тому що учасники конкурсів знайомляться з новими технологіями, іншим педагогічним підходом. Студенти, які беруть участь в студентському обміні за програмою Erasmus+ показують неймовірний досвід та знання, і пропонують нововведення для кращої роботи університету [1].

В результаті комплексного науково-методичного підходу викладачів Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка забезпечена багатопрофільна підготовка випускників, їх готовність до професійної діяльності, а також виховує такі якості, як відповідальність за доручену справу, професійну тактовність, прагнення до професійного росту, бажання допомогти і терпіння у взаємодії з людьми, спрямованість на самовизначення і самореалізацію, здатність до проектування професійного майбутнього.

На даний момент проблема дистанційного навчання посідає важливе місце і є не до кінця вирішеною. На нашу думку, існує необхідність у розробленні подібної методології визнання результатів неформальної освіти й у сфері середньої освіти (зокрема визнання результатів навчання у позашкільній освіті).

Для професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти необхідно розробити методологію визнання результатів навчання на робочому місці (інформальне навчання). Визнання професійних кваліфікацій, здобутих на робочому місці, закріплено за кваліфікаційними центрами. Необхідно розробити методологію визнання результатів попереднього навчання для присвоєння освітніх кваліфікацій.

Список використаних джерел

1. Статут Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка (нова редакція) м. Полтава 2016, с. 6 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pnpu.edu.ua/public-information>
2. Харченко Ю.А. Напрями удосконалення практичної підготовки фахівців. *Придніпровський науковий вісник* : 2016. № 8-1 (162). С. 36–39.
3. МОН. Національний мультипредметний тест (НМТ) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nacionalnij-multipredmetnij-test> [2022]
4. МОН. Освіта в умовах пандемії: аналіз проблем і наслідків [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/vidpovidi-na-poshireni-zapitannya-shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-v-umovah-karantinnih-obmezhen> [2022]
5. Ірина Когут. Відповіді на поширені запитання щодо організації освітнього процесу в умовах карантинних обмежень. [Електронний ресурс] . Режим доступу: <https://cedos.org.ua/researches/osvita-v-umovah-pandemiyi-analiz-problem-i-naslidkiv/> [25.08.2022]

Оксана ЗВЯГІНЦЕВА

К. Д. УШИНСЬКИЙ ПРО РОЛЬ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

Сьогодні, в часи динамічності та недостатньої стабільності у світі, реформування освітньої галузі, загострення загальних проблем виховання є нагальна потреба в дослідженнях історико-педагогічного спрямування, тобто у вивченні педагогічної спадщини видатних педагогів минулого стосовно сімейного виховання. Провідне місце серед видатних педагогів, які приділяли значну увагу сімейному вихованню, належить К. Д. Ушинському, що також наголошував на вирішальній ролі соціального середовища у формуванні майбутньої особистості.

Процес формування всебічно розвинутої особистості починається з моменту народження дитини. Саме в сім'ї беруть початок світогляд, ідейні й моральні переконання, етичні й естетичні ідеали і смаки, норми поведінки, трудові навички, ціннісні орієнтації, дитина вперше прилучається до рідної мови, історії та культури свого народу, його традицій, звичаїв, обрядів, усього укладу життя [2].

К. Д. Ушинський писав: «Сім'я – джерело матеріальної та емоційної підтримки, яка необхідна для розвитку її членів, особливо дітей...» [5]. Родинне виховання педагог вважав громадянським обов'язком кожного члена суспільства. На його думку, ніякий суспільний заклад не зможе замінити благополуччя сімейної атмосфери та елемент сімейного виховання в ранньому житті дитини. Особливість українського сімейного виховання за Ушинським – щирість родинних стосунків.

Виховна система К.Д. Ушинського основана на принципі народності виховання, Ушинський вважав, що дитина повинна рости на мудрості народної тисячолітньої педагогіки. Вихованням він називає певний цілеспрямований і систематичний вплив на тіло, душу й розум дитини з метою прищеплення їй якостей здорової, розумної, творчо ініціативної, культурної, моральної, релігійної, національно свідомої, освіченої людини [3]. К. Д. Ушинський писав: "Поняття вихованої людини - дуже широке поняття" [4]. Тому і його виховна система, складається з головних складових всебічно розвинутої особистості: національне виховання, розумове виховання, естетичне виховання, моральне, трудове, та фізичне.

Розумове виховання за К. Д. Ушинським це цілеспрямована діяльність батьків, націлена на розвиток розумових сил і мислення дитини та прищеплення культури розумової праці. Прищеплена культура розумової праці передбачає прищеплення інтересу і стійкої потреби в набутті знань, розвитку пізнавальних і творчих здібностей, самоосвіті впродовж всього життя. Звичайно, головну роль в розумовому розвитку дитини перед початком її систематичного навчання у школі вчений відводить батькам.

Фізичне сімейне виховання має розвивати бажання зміцнювати здоров'я, збільшувати силу, досягати правильного тілесного розвитку й утверджувати важливість здорового способу життя, а також виробляти навички санітарно-гігієнічної культури дитини. Інколи основними завданнями батьків в фізичному вихованні - не заважати розвиватися дитині: не забороняти фізичну активність, стимулювати до активного життя і постійного руху. Цьому сприяє відвідування, за вибором дитини, спортивних секцій та гуртків.

Завданням морально-духовного виховання, як складової сімейного виховання є на прикладі батьків, донести і розвинути в дитині гуманність, емпатію, почуття гідності та самоповаги у поєднанні зі скромністю, працьовитість, чесність, патріотизм, дисциплінованість, тактовність та повагу. Педагог зазначав: «Духовний розвиток, духовне виховання людини зокрема і народу взагалі здійснюється не лише школою, а кількома великими вихователями: природою, життям, наукою і релігією» [1]. Він повному виносить питання виховання моральності в сім'ї. На його думку, головна мета морального виховання в родині виражається не в беззаперечному дотриманні кодексу правил поведінки, а в створенні внутрішньої спрямованості людини до морального і духовного збагачення. Таким чином, першим і основним завданням сімейного виховання К. Д. Ушинський вважає підготовку дитини до життя в суспільстві. На нашу думку, це завдання є складним, адже воно залежить, як правило, від духовно-морального життя сім'ї, загального суспільного ладу та прикладу батьків. Батькам необхідно зрозуміти свою роль і запам'ятати, що духовність можна виховати лише духовністю.

Трудове виховання в виховній і педагогічній системі К. Д. Ушинського виступає як база всіх напрямів виховання. К. Д. Ушинський приділяв велику увагу ролі праці в житті людини, особливо в своїх навчальних книжках «Рідне слово», «Дитячий світ», в статті «Праця в її психічному і виховному значенні» і інших. Правильне виховання

неможливо собі уявити без трудового виховання. Праця людини завжди була підставою для створення благополуччя й головною умовою повноцінного розвитку особистості. Трудові якості не даються людині від природи, вони виховуються в ній протягом її життя, й особливо у дитинстві і юності. Основне завдання трудового виховання в сім'ї полягає в розвитку звички й любові до праці.

Етичне й естетичне виховання К. Д. Ушинський трактував як цілеспрямований, організований процес формування у дітей розвиненої естетичної свідомості, художньо-естетичного смаку, здатності сприймати, творити й цінувати прекрасне, поводитися культурно й достойно. Цінним є і таке спостереження педагога: «Я гадаю, що естетично впливати безпосередньо на дітей – важко, і що треба дорослим давати естетичну освіту. Статуї, картини, природа впливають скоріше на дорослих, а вони вже вносять цей вплив у життя, в слова, в рухи тіла, в домашнє середовище, в одяг, у поведженні з дітьми, – і вже в цій формі діти сприймуть прекрасне» [6]. Важливе для фізичного й естетичного розвитку дитини є її спілкування з природою. Батьки мають забезпечити прогулянки, активності та пізнавальну діяльність на природі. «Важливо із раннього дитинства і впродовж всього становлення особистості пробуджувати в дітях любов до прекрасного – читати їм книжки, організовувати екскурсії, проводити вилазки на природі, вчити вірші, показувати й обговорювати твори мистецтва, влаштовувати походи в театри, музеї. навчати різноманітних пісень.

Всі напрями виховання К. Д. Ушинський розглядав як єдину нероздільну цілісність, у гармонії родинно-шкільного впливу на вихованця.

Отже, ми погоджуємось з думкою К. Д. Ушинського, що основи виховання закладаються сім'єю у ранньому дитинстві. Досвід благополучного дитинства неодмінно добре впливає на подальше життя людини. Сімейні негаразди викликають у дитини невпевненість, сором'язливість, почуття неповноцінності, що відбивається на її успішності і поведінці в школі. Позитивне середовище добре впливає на дитину: вона активна, ініціативна, вчиться з інтересом, дружелюбна, чесна, з радістю виконує бажання дітей і вихователів.

Список використаних джерел

1. Бойко А.М. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги: Підручник. К. : ВД «Професіонал», 2004. 576 с.
2. Педагогічні задачі і завдання для батьків : [посібник / Підгук В.Г., Постовий та ін.] К. : Радянська. Школа. 1989. 187 с.
3. Стельмахович М. Теорія і практика українського національного виховання: посібник для вчителів початкових класів та студентів педагогічних факультетів. Івано-Франківськ, 1996. 179 с.
4. Ушинський К. Д. Про народність у громадському вихованні. Вибрані педагогічні твори: У двох томах. К.: Радянська школа, 1983. Т. 2. С. 64–169.
5. Ушинський К. Д. Про сімейне виховання. Упоряд. О.Т. Губко. К. : Радянська школа, 1974. 152 с.
6. Ушинський К. Д. Твори: в 6 т. Т.6. К.: Рад. шк., 1955. 618 с.

Юлія ПАРЕНКО

ЗНАЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Актуальність вивчення та запровадження педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського обумовлена необхідністю підготовки висококваліфікованих